

דורשי השם

מאמדים ופנינים יקרים לשולחן השבת מאת גדולי תורה ורבני ביהמ"ד 'דורשי'
בתוספת רעיונות משיעוריו ותורתו של הגאון הינוקא שליט"א
פרשת בחוקותי - כ"ד אייר תשפ"ד

מאמר הדב

מאת הגאון הרב יחזקאל צמח שליט"א מראשי ביהמ"ד 'דורשי ה' "

איה מקום כבודו

תקות כל הנבראים היא למצוא את המקום הנעלם בו נמצא מקום כבודו יתברך בגילוי ואין שם כל צמצום ומגבלה, ומקום זה הוא מעל הכל, ואין בו שום תפיסה והשגה, וכולם שואלים 'אי"ה מקום כבודו להעריצו'. וכבר מראשית אמונה זכו האבות הקדושים להכלל במקום העליון הזה, כגון מה שנאמר ביעקב (בראשית כח, יא) "ויפגע במקום וילן שם", שפגע במקום העליון שנקרא בשם 'המקום' סתם (שארין לו מקום, והוא כולל כל המקומות), וקפצה לו הארץ, כדי שיכנס אל בית מלונו של מלך מלכי המלכים (חולין צא:), ושם התפלל תפילת ערבית (ברכות כו:).

ולשם כך נתן לנו ה' יתברך את התורה והמצוות בכדי ללכת בהם אל היכל קדשו, כדכתיב (ויקרא יח, ד) "את משפטי תעשו ואת חוקותי תשמרו ללכת בהם אני ה' אלהיכם". אמנם רגליו של האדם מוליכות אותו אל המקום בו חפץ הוא באמת בעומק רצונו (סוכה ג:), וכאשר עוסק אדם בתורה ובמצוות מתוך מחשבה ורצון שלו בהשתוקקות להבין ולהידע את דבר ה' יתברך, בזה משיג הוא תורה ומצוות שלו, ושכרו רב מאד צפון לעולם הבא. אבל למצוא את המקום של משכן השכינה זהו רק מתוך עסק התורה והמצוות לשמן, שכאשר פנימיות רצונו בכל מעשיו היא להשלים את רצון הבורא ב"ה כרצונו באמת, מתוך כך מוליכות אותו רגליו מאליהן בדרך העולה בית ה'. ועל זאת אמר דוד המלך (תהלים קיט, נט) "חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותך", שמתוך שטיהר כל מחשבתו ורעיוניו להשלים את רצון הבורא כרצונו, בזה האיר בתוכו הרצון העליון, עד שאפילו רגליו הגשמיות מוליכות היו אותו באמת כרצון הבורא, אל היכל ה', שהוא ד' אמות של הלכה שיש לה' בעולמו (ברכות ח:).

ועל כך אמר הכתוב (ויקרא כו, ג) "אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם", שכאשר מבטל האדם כל מחשבתו ורצונו ומקבל את התורה והמצוות כחק של רצון הבורא ב"ה, בזה הולך הוא בתורה ובמצוות של ה' יתברך, ולא בתורה ובמצוות שלו, ומתקיים בו 'ועשיתם אותם', שפועלים תורתו ומצוותיו את רצון ה' הטמון בהם (ולא את רצון האדם), כפי כוונתו יתברך שציווה לעשותם ולא כפי רצון האדם, ובזה זוכה האדם לבוא למקדש העליון, כנאמר בהמשך הכתובים (ויקרא כו, יא-יב) "ונתתי משכני בתוכם... והתהלכתי בתוכם".

והוא מפני שדומה הדבר לחרש שאינו מדבר ואינו שומע שדינו כשוטה גמור לכל דבר, כי מתוך שמסוגר הוא בתוך עצמו אין בו שום דעת. כי כפי שהדעת האנושית נקנית על ידי דיבור ושמיעה בתוך בני

שבת מברכין - חודש סיון.
ראש חודש יחול ביום שישי.
המולד יהיה: בליל שישי, בשעה 1, 25 דקות 9-חלקים.

כניסת יציאת רבינו שבת שבת תם

יְרוּשָׁלַיִם 19:23
לנוהגים 40 דק 19:03
תל אביב 19:22
חיפה 19:26
באר שבע 19:22

הפטרה: ירמיה פרק טז, יט-כא
ופרקי, א-יז
אבות - פרק ה'

בפתח הגלילין

מאת הגאון הרב יעקב ישראל שליט"א

"אם בחקתי תלכו", שתהיו עמלים בתורה (תורת כהנים ר"פ בחוקותי).

בדרך כלל פאשר פותבת התורה 'חק', מתחסס הדבר למצוות שאינם מובנים בשכל האדם, כמו פרה אדמה, שעטנז, וכיוצא.

ובאמת אף על מצוות שיש לנו בהם הבנה והשגה, כמו 'לא תרצח' וכיוצא, גם בהם שיש לכתב 'חק', שהרי גם מצוות אלו צריכים אנו לעשותם מתוך קבלת על, וכענין 'חקה חקקתי, גזרה גזרתי, ואין לה רשות להרהר אחריה' (במדב"ר יט, א). ולכך על פרה אדמה נאמר 'זאת חקת התורה' - ללמוד שעשית המצוות כלם זהו באמת מצד שצוה עליהם הבורא ברוך הוא, וכן 'חק' ללא הבנה שכלית. אם כן צריכים אנו להתבונן במה שכתבה התורה 'בחוקותי תלכו', בלשון 'חק', פאשר באה ללמדנו על עמל התורה. הלא כל ענין התורה היא 'להבין ולהשכיל' (נוסח ברכת אהבת עולם), ואף אם אקנעם מקימים אנו את אשר נצטוו בתורה מתוך פטול מחלט לבוא ברוך הוא, אף ללמד את התורה, ובפרט לעמל עליה, זהו בדוקא מתוך הבנה עמקה ובענין עמוק, ומה שיש בזה ענין החקקה?

מכאן על כך בעל התניא בספרו לקוטי תורה (בפ' בחוקותי ובפ' חוקת) שבאזה בזה התורה ללמדנו, שצריכים אנו שתהיה התורה חקוקה בנו, כי 'חק' משמעותו גם 'חקיקה', פאות החקוקה על אבן.

שתי צורות פתיכה ישנם, אפשר לכתב בדיו על ניר, ואפשר לחקק אותיות על גבי אבן. בכתיבה של דיו על ניר אקנעם מאחדים פעת הדיו והנר יחד לדבר אחד, אף לאמתו של דבר שני דברים נפרדים הם, ולכן אפשר גם לחקק את הדיו מהניר.

אף פאשר חקוקות האותיות באבן (ובפרט פחקיקת האותיות בלוחות הפריט שהיו מצד לצד), הרי שהאותיות והאבן דבר אחד ממש הם.

האות היא מהאבן עצמה, והאבן עצמה היא היא האות!

המשך בגב הגלילין <<<

המשך בגב הגלילין <<<

דדך חכמים

נערך ע"י הגאון הרב ישראל משה שליט"א
שביבי אור מוהליכותיו ודרכו בקודש
של רבינו הגאון הינוקא שליט"א

טוב לי תורת פוך

הודיעונו חכמינו ז"ל מקצת מגודל יוקר וחשיבות התורה הקדושה, שבה היה משתעשע ה' יתברך תתקע"ד דורות קודם בריאת העולם (שבת פח:), ובה הסתכל הקב"ה וברא עלמא (זוהר תרומה קסא), ועל כך חביבים הם ישראל שניתן להם כלי חמדה שבה נברא העולם (אבות ג, יד). וכפי שתיאר דוד המלך ע"ה מעריבות ומתיקות ונעימות עסק התורה שהיא משיבת נפש ומחכימת פתי (תהלים יט, ח), וטובה היא מאלפי זהב וכסף (תהלים קיט, עב), כי אין דבר יותר יקר ממנה.

ובזוהר מובא (תרומה קלד: ברע"מ) ממעלת הזוכה ללמוד תורה בכל יום, שזהו סוד עליון שגילה הקב"ה לישראל לדעת את דרכיו יתברך איך לעבוד אותו. וכבר אמרו חז"ל (משנה פאה א, א) שאוכל הוא מפירותיהם בעולם הזה והקדן קיימת לו לעולם הבא, וכן דרשו (אבות ו, ט) על הפסוק (משלי ו, כב) "בהתהלךך תנחה אותך, בשכבך תשמור עליך, והקיצות היא תשיחך", שעל ידה ניצול האדם מכל קטרוגים רעים בעולם הזה ובעולם הבא.

וצריכים אנו להתבונן היטב במה שדרשו חז"ל (תורת כהנים ריש פ' בחוקות) מה שכתוב (ויקרא כו, ג) "אם בחוקותי תלכו", שתהיו עמלים בתורה, שהרי אם אין דבר יקר בעולם מעסק התורה והמצוות, כנאמר בה (משלי ג, טו) "יקרה היא מפנינים וכל חפצך לא ישוו בה", אם כן כיצד שייך כאן תואר של 'עמל', הלא כאשר עושה אדם דבר שיקר הוא לו מאוד בוודאי שאין לו בזה כל קושי ועמל, ומרוב תשוקת ליבו אף רץ הוא לעשותו בשמחה, וכמו שאמר הלל (סוכה ג:) שהיכן שליבו חשק רגליו היו מוליכות אותו, שהגוף כבר מוליך את האדם אל חפצו בלבבו.

אלא הוא שכתב הב"ח (בסימן מז) שכוונתו יתברך מעולם היתה שנהיה עוסקים בתורה כדי שתתעצם נשמותינו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה, ולכן נתן הקב"ה תורת אמת לישראל במתנה, בכדי שלא תשתכח מאיתנו מתוך שתדבק נשמותינו וגופינו ברמ"ח איברים ושס"ה גידים ברמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה שבתורה. וכאשר עוסקים ישראל בתורה מתוך כוונה זו, נעשים המה מרכבה והיכל לשכינתו יתברך, ששוכנת השכינה ממש בקרבם, כי היכל ה' המה ובקרבם ממש קובעת אז השכינה דירתה, עד שתאיר הארץ כולה מכבודו ויהיה קישור לפמליא של מעלה עם פמליא של מטה והיה המשכן אחד. מדבריו הקדושים מתבאר לנו שעיקר עמל התורה הקדושה שנצטוונו הוא שיעסוק האדם בתורה לשמה, לכבודו יתברך, שמתוך כל לימוד ישכיל ויראה איך שמלוא כל הארץ כבודו, ולית אתר פנוי מינה, ובזה יכסוף וישתוקק להיות משכן לשכינה הקדושה.

ובכדי לבוא לזה צריך האדם ללמוד בהכנעה ושפלות, שבה ינצל מסם המוות שיש בעסק התורה שלא לשמה (יומא עב:), שעל ידה נמשך האדם אחרי מחשבות פסול ורצונות אחרים, וכפי שכבר הכריזה התורה (משלי ה, יב) "אני חכמה שכנתי ערמה", שזה הסמא דמותא. ולזה צריך עמל ויגיעה גדול של תפילה ותחינה לה' יתברך שנזכה להכניע את כל הרצונות שלנו שיהיו כפי רצון ה' יתברך, ואז יתברר הרע ותתגלה הנפש האלהית מהנפש הבהמית, ויאיר בנו אורו יתברך כמו במעמד הר סיני.

פניני דרך

פניני דרך ואבני יסוד
משיעורי מו"ר הגאון הינוקא שליט"א

דרכי חיבור המוח והלב

א. כאשר הולך האדם בעבודת ה' עם לבבו באמת יכול הוא באמצעות התורה לשמה למצוא את מקומו באותיות התורה הקדושה, להתחבר כולו בתוך נשמתה של התורה, ולהדבק בפנימיותה של התורה, ומתוך כך יבוא להתחדש ולזכות לחיים נפלאים ומתוקים, כי זוכה בזה לחיבור כל חלקיו, רוח ונשמה, גוף ונפש, מח ולב.

ב. בשנים קדמוניות נוהגים היו שלפני שנכנסים לאיזו עובדא ומעלה בעבודת ה' להכין עצמם שמונה חדשים בעבודה של חיבור לב ושכל, שזהו פתח גדול למצוא את דרכי עבודת הבורא ב"ה, וללכת בהם באמת.

ג. חודש אייר המסוגל לרפואות מסוגל גם לענין הגדול בעבודת ה' של חיבור מח ולב, כי בניסן תקנו את הרגליים, שבמקום ללכת אחרי תאוות היצר וטומאותיהם של פרעה והמצריים בחרו ללכת אחרי דבר ה' בתורתו הקדושה כפי שיורה להם משה רבינו, ובחודש אייר עשו הכנה לחבר את הלב לאותה מחשבה של קבלת עול תורה ומצוות, ובראש חודש סיון עמדו רגליהם למרגלות הר סיני, ותיקנו את הראיה, להתעלם מכל המציאות הדמיונית הנראית לעין הגשמית, וראו לנגד עיניהם רק את ההכנה למתן תורה, ומעמד הר סיני, שניתנה התורה בקולות וברקים. וזהו ענין תיקון השמיעה והראיה המתעורר ונעשה בכל שנה בחודש סיון.

ד. ראשית ענין הייחודים וכוונות התפילה הוא לחבר רצונו ומחשבתו ודיבורו עם לבו, שאז נעשה דבר שלם הראוי ומתוקן להשראת השכינה.

ה. אדם הזוכה לחבר את חלקיו, הערך של מעשיו ופעולותיו עולה לאין ערוך, כי מעשיו מגיעים לעולמות גבוהים יותר ויותר. וזה ענין ייחודים.

ו. בשעת מתן תורה היה חיבור גדול של העולמות וחלקי הבריאה, ואז נעשה שמחה גדולה, ושירה וניגון בכל העולמות כולם.

ז. כאשר זוכה אדם לחפש את ליבו בתורה ובעבודת הבורא, ומגלה את ייחודיותו, נעשה שלום בעצמיו, וליבו נפתח לבריאה ולברואים, לראות בכל דבר את הטוב הנצחי של הבורא ב"ה, ויכול לזכות לשמוע את שירת הבריאה. ואז גם הבריאה עצמה תבוא לסייע לו לעבוד את בוראו, ובודאי שלא תזיק לו.

ח. דוד המלך זכה לראות רק את הטוב שבכל הבריאה והברואים, וגילה רחמנות וקדושה בכל העולם, וליבו היה מלא שירה ושבח לבורא, עד שהמשיך בכל הלבבות שבעולם השתוקקות וערגה לה' יתברך.

פניני משולחן שלמה

נערך מגליונות משולחן שלמה לרבינו הגאון הינוקא

יסודות בהלכה

יסודות בהלכות שבת מדברי ושיעורי רבינו
הגאון הינוקא, לוקטו ונערכו בידי הגאון
הרב משה חיים דביר שליט"א

אגדה ומדרש

מעשי ידיו יתברך

וְעַץ הַשֵּׁדָה יִתֵּן פְּרִיָּו (כו, ד). דָּרְשׁוּ חז"ל (תו"כ בחוקותי פרשה א פ"א) שֶׁבַּפְּסוּק זֶה נִתְּבָרְכוּ אֵילָנֵי הַסָּרֵק שְׁעֵתִידיִם הֵם לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת. וְכֵן הָיָה כְּבֵר לִפְנֵי חֹטֵא אָדָם הָרָאוּשׁוֹן, כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ חז"ל (ירושלמי כלאים פ"א ה"ז; ב"ר ה, ט) מֶה שֶׁנֶּאֱמַר בְּרֵאשִׁית הַבְּרִיאָה (בראשית א, יב) "וַתוֹצֵא הָאֶרֶץ דָּשָׁא... וְעֵץ עֵשֶׂה פְּרִי", שֶׁאֲפִלוּ אֵילָנֵי סָרֵק עָשׂוּ פְּרוֹת. וּבִבְרֵאשִׁית הַשָּׁלֵל"ה (תולדות אדם, בית דוד קמא, רג) וְהַהֲפָלָאָה (כתובות קיא): שֶׁהָיָה כְּעֵין מֶה שֶׁאָמְרוּ חז"ל (בכתובות שם) שֶׁלְעֵתִיד תּוֹצִיא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גְּלוּסְקָאוֹת וְכָלִי מִילַת (-מִינֵי מֵאֻפָּה וּבְגָדִים), כִּי מִתּוֹךְ שֶׁתִּמְלֵא אֶז הָאֶרֶץ דָּעָה, מִמֵּילָא יִמָּשְׁכוּ בָּהּ כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁהָיוּ לִפְנֵי שֶׁנִּתְקַלְקְלָה הַדַּעַת. וְעַל כֵּן בָּקֵשׁ יַעֲקֹב אֲבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שִׁיתֵּן לוֹ הַקָּב"ה לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבְגָד לִלְבָּשׁ (בראשית כח, כ), שִׁיתֵּן הַחֹטֵא הַקִּדְמוֹן וְתִסּוֹר הַקֶּלֶל"ה "גִּזְעַת אִפְיָךְ תֹּאכַל לֶחֶם" (בראשית ג, יט), שֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ הַבְּרִיּוֹת לַמַּעֲשֵׂי יְדֵי אָדָם, אֲלֹא תוֹצִיא הָאֶרֶץ גְּלוּסְקָאוֹת וְכָלִי מִילַת כְּפִי אֲשֶׁר נָטַע ה' בְּגֶן עֵדֶן מִקֵּדָם, מַעֲשֵׂי יְדֵי יִתְבָּרַךְ לְהַתְפָּאֵר. וְכֵתֵב הַמַּהֲר"ל (נצח ישראל פ"ו) שֶׁמִּצַּד טְבֵעָה מוֹכֶנֶת הָאֶרֶץ הַקְדוּשָׁה לְבִרְכָּהּ בְּכָל אֵם לֹא שֶׁהַחֹטֵא גֹרֵם, וְכֵמוֹ שֶׁאָמְרוּ חז"ל (תענית כג) שֶׁבִימֵי שְׁמֵעוֹן בֶּן שִׁטַּח הָיוּ יוֹרְדִים גְּשָׁמִים מִלִּילֵי שַׁבָּתוֹת עַד לִילֵי שַׁבָּתוֹת, עַד שֶׁנַּעֲשׂוּ חֲטִיִּים כְּכִלְיוֹת וְשִׁעָרִים בְּגָרְעֵינִי זִיתִים וְעֵדָשִׁים כְּדִינִי זָהָב, וְצָרְרוּ מֵהֶם חֲכָמִים וְהִנִּיחוּ דָגְמָא לְדוֹרוֹת, לְהוֹדִיעַ כְּמָה הַחֹטֵא גֹרֵם.

חג השבועות – ראש השנה

וְאֵם בְּחֻקֵּי תִמְאָסוּ... לְהַפְרֹכֶם אֶת בְּרִיתִי (כו, טו). אָמְרוּ חז"ל (מגילה לא): שִׁתְּקוֹן לָהֶם עֲזָרָא לִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ קוֹרִין קְלָלוֹת שַׁבָּתוֹרַת כְּהֻנִּים (בַּפְּרָשָׁת בַּחֲקוֹתֵי) קִדְּם עֲצָרָת, וְשֶׁבַּמִּשְׁנֶה תוֹרָה (בַּפְּרָשָׁת כִּי תָבוֹא) קִדְּם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהָיָה בְּכִי שִׁתְּקָלָה הַשָּׁנָה וְקָלְלוּתֶיהָ, כִּי חַג הַשְּׁבוּעוֹת נִחָשֵׁב אֶף הוּא לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהָיָה בּוֹ נְדוּנִים פְּרוֹת הָאֵילָן (מִשְׁנֶה ר"ה א, ב). וְטַעַם נִסְחָף לָכֵן (פ"י הַבּוֹנֵה בִּמְגִילָה שם), שֶׁבּוֹ נִתְּנָה תוֹרָה שֶׁבַּעֲבוּרָה נִבְרָא וּמִתְקַנֵּם הָעוֹלָם, וּבִזְזָה הָרִי הוּא כְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בּוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם, וְלָכֵן מִפְּסַח עַד עֲצָרָת יְמֵי דִין הֵם, כְּפִי שֶׁמִּקְדִּימִים מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ אֵלּוּל לְעוֹרֵר הַלְבָבוֹת לְמוֹסֵר וְתִשְׁבּוּבָה לִפְנֵי בֵּא יוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא יוֹם דִּין.

וְלָכֵן נֶאֱמָרוּ הַקְלָלוֹת בְּלִשׁוֹן 'בְּרִית', כִּי כָל תְּכִלִּיתָם לְעוֹרֵר אֶת יִשְׂרָאֵל לְקַיֵּם הַבְּרִית וְהַשְּׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבָּעוּ לְקַבֵּ"ה לְקַיֵּם הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתֵב רַבֵּנוּ חַיִּים הַכֹּהֵן מֵאֲרֵם צוֹבָא בְּסִפְר טוֹר בְּרָקָת (סִימָן תצד ס"א) שֶׁבִּיּוֹם חַג הַשְּׁבוּעוֹת מִתְעוֹרֵר זְכוֹרֹן הַבְּרִית וְהַשְּׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבָּעוּ יִשְׂרָאֵל לָהּ. יִתְבָּרַךְ קִדְּם מִתֵּן תּוֹרָה, וְלָכֵן קָרָאָה אוֹתוֹ הַתּוֹרָה 'חַג שְׁבוּעוֹת' (שְׁמוֹת לד, כב), לְרַמֵּז לָמָּה שֶׁדָּרְשׁוּ חז"ל (ויק"ר ו, ה) שֶׁנִּשְׁבָּע הַקָּב"ה לִיִּשְׂרָאֵל שֶׁאֵינוּ מִמִּיר אוֹתָם וְהֵם נִשְׁבָּעוּ לוֹ שֶׁאֵינָם מִמִּירִים אוֹתוֹ, וְלִזְכֹּר שְׁבוּעוֹת אֵלוֹ שֶׁהָיוּ קִדְּם מִתֵּן תּוֹרָה נִקְרָא יוֹם זֶה חַג הַשְּׁבוּעוֹת.

פרות האילן

וּבִסְפָּר תּוֹלַעַת יַעֲקֹב (סְתָרֵי חַג הַשְּׁבוּעוֹת) בְּאֵר זֹאת עַל פִּי מֶה שֶׁדִּקְדָּק הַזֵּהר (ויחי רכז): בְּמָה שֶׁנִּקְטָה הַמִּשְׁנָה בְּעֲצָרָתָהּ עַל פְּרוֹת הָאֵילָן בְּלִשׁוֹן יְחִיד, וְלֹא 'הָאֵילָנוֹת' בְּלִשׁוֹן רַבִּים, לְרַמֵּז לְסוּד אֵילָן הָעֵלְיוֹן, וְהוּא כְּמוֹבָא בְּסִפְר הַבְּהִיר (אוֹת כב) שֶׁ'פְּרוֹת הָאֵילָן' הֵם הַנִּשְׁמוֹת הַפּוֹחָחוֹת מֵאֵילָנוֹ שֶׁל הַקָּב"ה, וְעַל כֵּן נִדּוֹן הָעוֹלָם בִּיּוֹם זֶה, עַל שֶׁרָפוּ יְדֵי יִשְׂרָאֵל וּבִטְלוּ עֲצָמָם מִלְּמֹוד הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה בִּיּוֹם זֶה. וְכָל קִנְיֵי הַתּוֹרָה שֶׁיִּזְכָּה בָּהֶם הָאָדָם בְּמִשְׁוֹף הַשָּׁנָה בְּלֵא תְלוּיִים וְעוֹמְדִים בְּדִין שֶׁבִּיּוֹם זֶה, וְכֵמוֹ שֶׁרָמַז הַשֵּׁפֶת אֶמֶת (דְּרוֹשׁ לְשׁוּבוֹת, תרס"א) בְּלִשׁוֹן הַמִּשְׁנָה 'עַל פְּרוֹת הָאֵילָן', שֶׁכָּשֶׁם שֶׁאֵילָן מוֹצִיא פְּרוֹתָיו בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, כֵּן מִתְחַדֶּשֶׁת בִּיּוֹם זֶה בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד שְׂרֵשׁ הַנִּשְׁגָּה בַּתּוֹרָה כְּפִי חֻקֵּי נִשְׁמָתוֹ הַמְּשֻׁרָשֶׁת בַּתּוֹרָה, וּבְמִשְׁוֹף הַשָּׁנָה יוֹצֵא הַדָּבָר מִלֶּחַם אֶל הַפֶּעַל, כֹּל אֶחָד מִבְּמִקְוָמוֹ וְשִׁעָתוֹ. וְכֵתֵב הַחִיד"א (כ"א אהת כב, ח) עֲצָה וְהִנְהִיגָה טוֹבָה בְּזָה, שֶׁאֵם יָכֹל הָאָדָם וְרָאוּי לָכֵן, יִשְׁתַּדֵּל כְּפִי כַּחוֹ לְחַדֵּשׁ אֵיזָה חֲדוּשׁ בַּתּוֹרָה בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת, וְהוּא סִימְנָא טָבָא לְהַתְחִיל לְחַדֵּשׁ בִּיּוֹם מִתֵּן הַתּוֹרָה לְכָל הַשָּׁנָה, וְאֵם לֹא נִסָּה וְהִרְגַּל לְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה, יִשְׁתַּדֵּל לִידַע חֲדוּשׁ בַּתּוֹרָה אֲשֶׁר לֹא יָדַע מִקֵּדָם.

מלאכת בורר - חלק י"ג

תנאי ב' - ביד ולא בכלי (המשך)

ד. נחלקו האחרונים בדיו מקלף וירקות; יש אוסרים לקלף בו גם במקום שמותר לקלף לצורך אכילה לאחר, משום שנחשב כלי המיעד לבררה, ויש אומרים שדין המקלף בדיו סכין וגילה אלא שהוא משכיל יותר, ובכל מקום שמותר לקלף ולהשתמש בסכין מותר להשתמש במקלף, ויש אוסרים את השמוש במקלף בכל אופן גם במקום שלא שייך אסור בורר, דהיינו פרות שקלפתם אינה נחשבת כפסלת (כגון עגבניה) שמותר לקלפם אף שלא לאכילה לאחר, משום 'עובדיו דחל' כיון שהוא כלי המיעד למלאכת אסור (ולדבריהם אסור לטלטלו משום מקצה).

ה. אסור להשתמש במכשיר המיעד להוצאת גלעיני זיתים או במכשיר המיעד להוצאת לבת התפוח עם הגרעינים שבו, אפילו אם קצת מבשר הפרי ישאר על הגרעין (ויש מי שכתב להתיר את השמוש בהם).

ו. הוצאת דברים קטנים ממרק כגון אפונים וכדומה באמצעות מצקת מחוררת, וכן הוצאת סלט השרוי ברטב בכף מחוררת - יש אוסרים להשתמש בהם בהחלט, אף כשמסננו הירקות או הסלט במסררה לאכלם לאחר, ואפילו אם אינו מנער את הכלי שיטפטפו ממנו הטפות, משום שהוא בורר בכלי. אף אם אינו מתפנן לסנן את הנוזלים ומשתמש בכלי המחורר רק כדי להעביר האכל לצלחת, מותר להשתמש בהם, בתנאי שלא יתעכב בהעברת האכל מעל הסיר או הקערה עד שהטפות יסימו לטפטף לתוכם, ויש אוסרים אף באופן זה. ויש מתירים להשתמש בכלי מחורר אף אם מסירתו לסננים מהנוזלים, שולדעתם נחשב הדבר כהוצאה ביד, שהרי אם יוציא האכל בידו הרטב יסתנן ואין אסור בדבר וכל סבת שמושו בכלי היא כדי שלא ללכלך ידו, ולכן הכלי נחשב כיד ארקה של האדם.

ז. ואם רוצה להוציא באמצעות כלי מחורר חתיכות גדולות שלא שייך בהן אסור בררה, מותר לכל הדעות להשתמש בו, ויש המצדדים לאסור אף באופן זה מצד חומרא שלא לעשות שום שמוש בכלי המיעד לבררה.

ח. קמקום של תה (תיון) שיש בו רבוביותו מסננת המיעדת למנוע חדירת עלי התה למשקה, יש מתירים להשתמש בו כיון שעקר השמוש בכלי לא נועד לסנן עלי התה, וטוב להמתין שעלי התה ישקעו בתחתית הכלי ומי התמצית יהיו צפים מעליהם, ויש אוסרים ליצוק התמצית דרך הרבובית כיון ששכר עלי התה מסתננים ונחשב כבררה בכלי, ואם עלי התה שקועים בתחתית הכלי מותר להשתמש בו, כיון שביציקת התה באופן כזה לא נעשה שום סנון. ויש שאוסרים להשתמש בכלי זה בכל אופן אף אם יוצק התמצית דרך הפתח העליון, שמא ישפח ויצק דרך הרבובית.

ט. בהוצאת שקיק תה מן הכוס אסור לטפטף את המשקה מעל הכוס כיון שהוא בררה בכלי. ואם מוציא את השקיק בלא להתעכב ולטפטף מעל הכוס, יש מתירים, ויש אומרים ששכר שלא להוציא ביד אלא בכפית שמא יתעכב לטפטף מעל הכוס כהרגלו בימי החל, ויש אומרים שאסור להוציא את השקיק מהכוס ביד ומותר להוציאה רק באמצעות כפית. וכן הדין בכפית תה (מעין זוג כפיות מחוררות הנצמדות זו לזו ויוצרות פדור מוקב שבתוכו מניחים את עלי התה).

1 שזה אסור לכל הדעות משום בורר פסולת מאוכל
2 וכגון שזה הכלי שיש ברשותו כעת
3 וישנם עוד צירופים להיתר.

ישראל (יחזקאל יח, לא) "השליכו מעליכם את כל פשעיהם אשר פשעתם בם, ועשו לכם לב חדש ורוח חדשה, ולמה תמותו בית ישראל", שהיה קשה להם לשוב בתשובה, והיו מצפים שה' ב"ה ישיב להם את הלב אליו יתברך, אך ה' שלח להם לאמר, שאינו מבקש מהם אלא דבר קל, לפתוח את הפה בתפילה לפניו, כי מתוך התפילה זוכה האדם להיות זך וטהור, ונמשכים עליו רחמים עליונים להצילו מכל טעות, ולכוין אותו אל האמת.

ועיקר הדבר, לאחוז כראוי בתורה ובתפילה ולחברם להיות אחד, שזוהי דרך הקודש האמיתית, והיא שתביא את גאולת ישראל. שכאשר כל אדם יכניע עצמו וידע שכל מציאות היא רק בחסדו של ה' יתברך, ויתפלל על כל דבר קטן וגדול בחייו, ויפנה אך ורק אליו יתברך באמונה שלמה וביטחון גמור בחסדיו יתברך, ולזכור שאין עוד מלבדו, בזה מקרב הוא את גאולת ישראל. ועל זה נאמר 'אם בחוקותי תלכו', שאם כל דבר יהיה מתוך פניה לה' יתברך, אזי 'ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם', שתזכו לשמור התורה והמצוות כראוי ולעשותם מתוך שמחה וטוב לבב, עד שתזכו לכל השפעים ולאור הגאולה.

יתברך, ושעליהם לבקש ממנו דעת ותבונה כיצד להשתמש בחכמת התורה שקיבלו. ולכן מצא היצר מקום להכשילם בחטא העגל, לגלות על קבלת התורה שהיה בה חסרון של תמימות לקבל אותה כ'חק' של רצון ה' יתברך, ולהוועץ תמיד עימו בכח התפילה, כיצד לעבדו באמת ולהשלים את רצונו יחד עימו יתברך באהבה.

ולכן ציוונו ה' יתברך להניח הלוחות בתוך הארון בבית קדשי הקדשים, על אף שלכאורה צריכים היו הלוחות להיות אצלנו, שהרי הוא יתברך נתן לנו את התורה, ואין נצניע אותה במקום המוסתר ביותר, בו אין בו שום שייכות של תפיסת יד. אלא שתכלית התורה היא ללמוד ממנה כיצד לעבוד את ה' יתברך עד שנבוא וניכנס לשערי בית המקדש שהוא בית התפילה, וכאשר לוקחים את התורה ומחזירים אותה לה', מתגלה לנו שבת המקדש הוא המקום שלנו, וכל נשמות ישראל אחוזים בכרובים שעל גבי ארון העדות בתוכם מונחים שתי הלוחות. ולכן העיקר הגדול הוא לעשות מהתורה עצמה תפילה ועבודת ה', שמזה

אפשר להשיג את תכלית המעלה שהיא 'והתהלכתי בתוכם', אטייל עמכם בגן עדן (תורת כהנים בחוקותי פרש"א' ריש פ"ג, ג), שזה סוד הכרובים כאן בעולם הזה.

וכנגד מה ששכחו בחטא העגל את הרצון הטהור שהיה בשעת מתן תורה, כנגדו נצרכים אנו לחק של 'עמל התורה', ואת הטורח והיגיעה בקיום המצוות, בכדי לבטל את הרצון הראשוני של האדם בתורה ובמצוות, שניגש להם מחמת שהוא רוצה לזכות לטוב משלו, ומתוך העמל והקושי מבין האדם שצריך הוא לרחמים וזכות לבוא לקיים איזו מצוה, וכל ההתעוררות לתורה ומצוות שהיו בו עד כה באו רק מרובי חסדי ה' ורחמיו עליו, וכעת הוא מוכרח לבוא כעת ברצון חדש, ולחפוף בתורה ובמצוות מכח רצונו של ה' יתברך, וללכת בהם כחוקה.

כי הקושי בלימוד התורה ובעבודת ה', לקיים כל מצוה כראוי, הוא מחמת קליפות ועוונות של האדם, ומתוך התפילה הולך האדם ומשבר כל הקליפות וזוכה לרוח חדשה וללב חדש, ולתיקון כל הפשעים. וכמו שאמר ה' לבית

אי אפשר להפריד בין האות לאָבן, משום שהאותיות עצמן הן האָבן. אם כן החקיקה מסמלת דבקות והתאחדות מחלטת עם הדבר, ולכן מצוה התורה 'בחקותי תלכו' - שתהיו עמלים בתורה, ללמדנו שעל לומד התורה ללמוד מתוך דבקות מחלטת בתורה ונגותן התורה, עד שלא יהיה כאן מצד אחד את האיש הלומד ומן הצד השני את מה שלומד, אלא הכל מאחד מקל צד ופנה.

הוא והתורה חד הם!

וכן כל יהודי גם קשור עם הקב"ה בקשר עצמי ומיוחד, שאין דבר היכול להסתיר! יהודי אחד, תלמיד הרבי הר"צ מליובאוויטש, אמר לבניו גדול בארצות הברית רעיון נפלא. הלא אמרו חז"ל (של"ה מס' פסחים, מצה שמורה קפב) שששים רבוא אותיות לתורה, כנגד ששים רבוא נשמות ישראל, אם כן, נשם שפאטר רואה הסופר שחסר קצת דיו באיזו אות חלילה הרי שמתקן הוא זאת, כן נוהג גם הרבי הר"צ, שפאטר רואה הוא איזה יהודי, אף בקצה העולם, החסר מעט דיו, קצת יהדות, משלים הוא ועוזר להם לתקן את עצמם.

התלהב העשירי מאד והרים סכום הגון לצדקה.

כשחזר התלמיד לרבי הר"צ וספר לו אשר היה, אמר לו הרבי: יהודי אינו כדיו על הנזר, יהודי הוא כאותיות החקיקה, לפעמים יכול להצטבר על מאור נשמתו אבק של גשמיית העולם, עד שנסתר היהודי שבו ודבקותו בבואו ברוח הוא, אכל נעור אחד, שפשוף קטן בפנים - אין מים אלא תורה' (תענית ז).

והנה מתנקה הוא מכל האבק והבוץ.

כי האותיות תמיד הם כאן, אי אפשר למוחקם.

ולכן פאטר נכנס יהודי לעל מצוות נקרא הוא 'בר מצוה', וכאשר עובר הוא על התורה אף בעברות רבות נקרא הוא 'בעל עברה'.

כי מעברות אפשר להפטר, אפשר להתגרש מהם, הם אינם חלק ממנו, ולכן הם רק כענין 'בעל'.

אך מצוות זה 'בר מצוה', כענין בן - שלעולם לא יוכל להפטר מאביו מולידו בראיתו.

כי אחד המה!

קו דורשי
03-5502228
האזינו ודעו! אפסכם

לספירת העומר

(מתוך 'תפילה לשלמה' למ"ר)

רבונו של עולם, אבי אב הרחמן, מלא רחמים. בעמדי כעת בימי ספירת העמר בהם מחטירים ומתקדשים אננו בהכנה למתן תורתך ביום החמשים, אנא טהרני ותזכני, ותן לי כלים נפלאים לקבל התורה ביום חג השבועות כראוי, שאזכה לחוש את היראה שהשפעה בעמך הר סיני ואשמע בתוכי את הקולות ואראה את הברקים שהיו שם, ועל ידם תופך ויחטור את נופי, ותזכני לצאת מחל אל הקדש. נותן התורה, אך אפים ורכ חסד, הפך נא לי כל אשר נעשה עמי מעודי לטובה ולברכה, ותשמוחני ותשיעני תמיד בכל עת. גלה נא בי עז רחמיך, ומאוצר מתנת הנם הנני בטובך בסבלנות ואריכות אפים, ולא אתיאש לעולם, ועל ידי זה תשפיע לי כלים נפלאים וסיעתא מלעיל להבין התורה הקדושה לאמתתה, ואזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים. אמן נצח סלה ועד.

כל הדיבות ששורות למכון "שלמה" | 02-376-3737 | contact@yamshlomo.co.il

קחו חלק במפעל הקודש

המעוניינים להצטרף למערך הרכזים ברחבי הארץ והעולם ולחלק מידי שבוע את גיליונות הקודש באזור המגורים וכן לתגובות הארות והקדשות בעניני העלון ניתן לפנות

076.5995991

או במייל: m.yam.shlomo@gmail.com

לקבלת הגיליון במייל ניתן לפנות לכתובת: alonim.yanuka@gmail.com

